

Polityka rodzinna w Europie. Skuteczne narzędzie równouprawnienia czy ratunek w obliczu kryzysu demograficznego?

**Konferencja organizowana przez Fundację im. Heinricha Boella –
Przedstawicielstwo w Polsce oraz Stowarzyszenie Współpracy Kobiet
NEWW-Polska w ramach projektu „Gotowi na gender mainstreaming”**

20 września 2007

**Sala konferencyjna w siedzibie „Gazety Wyborczej,
ul. Czerska 8/10, Warszawa**

Jak pokazuje praktyka wielu państw Unii Europejskiej, polityka rodzinna może być nie tylko instrumentem wspierania osób wychowujących dzieci, radzenia sobie z konsekwencjami kryzysu demograficznego, ale także skutecznym narzędziem wprowadzania równości płci w praktyce, odpowiedzią na ekonomiczne wyzwania współczesnego świata i systemowym działaniem, któremu przyświeca cel inwestowania w rozwój całego społeczeństwa. Polityka rodzinna powinna być także przedmiotem umowy społecznej, uwzględniać przemiany, jakim ulega współcześnie model rodziny, przybierając najróżniejsze formy związków partnerskich.

Mimo iż decydowanie w sprawach polityki społecznej pozostaje w gestii państw członkowskich, to jednak Unia wyznacza pewne ogólne standardy i kierunki działania, motywując swoich członków do konstruowania polityki rodzinnej z uwzględnieniem perspektywy równości płci.

Celem konferencji jest debata o różnych modelach współczesnej polityki rodzinnej w państwach Unii Europejskiej ukazanych na tle procesów przemian, jakie się dokonują w modelu rodziny w związku ze zmianą modelu społecznego i aktywnością ruchów emancypacyjnych. Czy polityka rodzinna może być skutecznym narzędziem równouprawnienia? Jakie są dobre praktyki krajów europejskich w tym zakresie? Czy przy tworzeniu polityki rodzinnej można przyjąć bardziej neutralne podejście, wolne od normatywnych, uwarunkowanych kulturowo wyobrażeń na temat rodziny, za którymi kryje się określona ideologia? Czy mimo „miękkiego” podejścia UE do spraw społecznych, Europę stać na wspólna politykę rodzinną, która będzie oparta na jednolitych standardach?

Przy wsparciu Unii Europejskiej, Głównego Dyrektoriatu do Spraw Zatrudnienia, Kwestii Społecznych i Równouprawnienia, Akcja Równa Pozycja Kobiet i Mężczyzn. Odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponosi wyłącznie jej autor; Komisja nie odpowiada za dalsze użycie materiałów i danych tu przedstawionych.

PROGRAM KONFERENCJI

16:00-16:15 - Powitanie

Agnieszka Grzybek, Program Demokracja Płci/ Polityka Kobiet, Przedstawicielstwo Fundacji im. Heinricha Bölla w Polsce

Małgorzata Tarasiewicz, Dyrektorka Stowarzyszenia Współpracy Kobiet NEWW Polska

16.15-18.00 - *Różne państwa, różne modele?*

W Czechach i Niemczech jednym z elementów programów polityki rodzinnej jest potrzeba włączenia mężczyzn w znacznie większym stopniu w dzielenie się obowiązkami związanymi z prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci. W Czechach obecny rząd realizuje program opracowany i przyjęty przez poprzedników z dziś opozycji politycznej. W Niemczech chadecka minister d.s. rodziny, seniorów, kobiet i młodzieży realizuje w ramach polityki rodzinnej progresywny program na rzecz równouprawnienia płci.

W Polsce polityka rodzinna nie ma najlepszej passy. Niezależnie od opcji politycznej, bywa najczęściej mylona z opieką socjalną, ma charakter doraźnych zrywów (np. becikowe). W konstruowaniu rozwiązań nie brano pod uwagę perspektywy długofalowej, ani tego, że cele polityki rodzinnej powinny być łączone z celami rozwoju społecznego i gospodarczego. W marcu br., po dwóch latach od objęcia władzy przez konserwatywny rząd, został ogłoszony program polityki rodzinnej. Z deklaracji wynika, że ma wspierać rodziców w godzeniu pracy i życia rodzinnego, zapewniać wsparcie finansowe dla rodzin i promować rozwój społeczeństwa przyjaznego dzieciom i rodzinom.

- Jakie modele polityki rodzinnej realizowane są w Polsce, Niemczech i Czechach?
- Jak proponują rozwiązania, aby ułatwić pracującym rodzicom łączenie aktywności zawodowej i rodzinnej na równych i partnerskich zasadach?
- Jak tworzyć nowoczesną, długofalową politykę rodzinną promującą równe szanse kobiet i mężczyzn, wolną od ideologizacji?
- Na ile propagowane w krajach Unii modele wspierania rodziny uwzględniają unijne standardy?
- Czy możliwa jest w Europie wspólna polityka rodzinna, budowana ponad podziałami politycznymi, uwzględniająca perspektywę równości płci i dopasowana do współczesnych przemian, którym ulega tradycyjny model rodziny?
 - **Model polskiej polityki rodzinnej - Joanna Kluzik-Rostkowska**, Wiceminister polityki społecznej i szefowa Departamentu Kobiet,

Przy wsparciu Unii Europejskiej, Głównego Dyrektoriatu do Spraw Zatrudnienia, Kwestii Społecznych i Równouprawnienia, Akcja Równa Pozycja Kobiet i Mężczyzn. Odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponosi wyłącznie jej autor; Komisja nie odpowiada za dalsze użycie materiałów i danych tu przedstawionych.

Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji
(Polska)

- **Model niemieckiej polityki rodzinnej - przedstawicielka/ przedstawiciel instytucji rządowej** (Niemcy)
- **Model czeskiej polityki rodzinnej - Michaela Marksova-Tominova**, prezeska Stowarzyszenia na rzecz Równych Szans, była dyrektorka Departamentu ds. Polityki Rodzinnej i na rzecz Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (Czechy)

Komentują:

- **Prof. Irena Wóycicka**, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
- **Ute Meier-Gräwer**, Lehrstuhl für Wirtschaftslehre des Privathaushalts und Familienwissenschaft, Justus-Liebig-Universität Gießen

Moderacja: Adam Leszczyński, „Gazeta Wyborcza”

18.00-18.15 - przerwa na kawę

18.15-20.00 - Inna rodzina?

Polityka rodzinna powinna być przedmiotem umowy społecznej, powinna uwzględniać przemiany, jakim ulega współcześnie model rodziny, przybierając najróżniejsze formy związków partnerskich, w tym także związków jednopłciowych. Niezależnie od rozwiązań, które odgórnie próbują narzucać politycy, promując określony, najczęściej tradycyjny model rodziny, w tkance społecznej zachodzą przemiany, którym państwo powinno umieć sprostać. Działaniami podejmowanymi w ramach polityki rodzinnej należy objąć różnych aktorów społecznych, tak żeby umożliwić im korzystanie w pełni z proponowanych instrumentów i nie wykluczać ze względu na ukryte przesłanki ideologiczne.

- Jakie normatywne wyobrażenia na temat rodziny kryją się u podstaw dyskursu o rodzinie w poszczególnych krajach? Jak przebiega proces redefinicji rodziny w starych i nowych krajach UE?
- W jakim zakresie proponowane modele polityki rodzinnej odzwierciedlają zmiany zachodzące w strukturze i roli współczesnej rodziny?
- Czy debatę o roli i modelach rodziny można prowadzić w niewartościujący sposób?
- Jak mimo założeń ideologicznych, które się kryją za różnymi modelami polityki rodzinnej, konstruować rozwiązania, które nie

Przy wsparciu Unii Europejskiej, Głównego Dyrektoriatu do Spraw Zatrudnienia, Kwestii Społecznych i Równouprawnienia, Akcja Równa Pozycja Kobiet i Mężczyzn. Odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponosi wyłącznie jej autor; Komisja nie odpowiada za dalsze użycie materiałów i danych tu przedstawionych.

będę wykluczały dużych grup osób nie spełniających ukrytej ideologii projektu politycznego? Jakie są doświadczenia państw nowych i starych państw członkowskich w tym zakresie?

▪ **Dwułóg ekspercki:**

Kinga Dunin, publicystka, „Krytyka Polityczna”
Eberhard Schäfer, Papa Institute, Berlin

Komentują:

- **Min. Joanna Kluzik-Rostkowska**
- **Przedstawicielka/ przedstawiciel instytucji rządowej (Niemcy)**
- **Michaela Marksova-Tominova**, prezeska Stowarzyszenia na rzecz Równych Szans, była dyrektorka Departamentu ds. Polityki Rodzinnej i na rzecz Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (Czechy)

Moderacja: Edwin Bendyk, „Polityka”

Konferencja odbywa się w ramach projektu „Gotowi na Gender Mainstreaming - Przekraczanie granic między Wschodem a Zachodem w sposób wrażliwy na kulturową tożsamość płci”. W projekcie finansowanym ze środków Unii Europejskiej (grudzień 2006-luty 2008) uczestniczą partnerzy z Polski, Republiki Czeskiej, Austrii i Niemiec. Jego nadrzędnym celem jest proces wspólnego uczenia się między Wschodem a Zachodem, a głównym zadaniem wzmocnienie strategii politycznych na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn na szczeblu lokalnym oraz wymiana doświadczeń i umiejętności w tym zakresie, m.in. poprzez organizowanie konferencji poświęconych tej problematyce.

Partnerzy projektu:

Fundacja im. Heinricha Bölla - Gunda-Werner-Institute for Feminism and Gender Democracy oraz regionalne biura Fundacji w Warszawie, Pradze i Brukseli
Sieć Współpracy Kobiet NEWW Polska
Gender Studies o.p.s., Praga
Grüne Bildungswerkstatt (GBW), Wiedeń

Przy wsparciu Unii Europejskiej, Głównego Dyrektoriatu do Spraw Zatrudnienia, Kwestii Społecznych i Równouprawnienia, Akcja Równa Pozycja Kobiet i Mężczyzn. Odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponosi wyłącznie jej autor; Komisja nie odpowiada za dalsze użycie materiałów i danych tu przedstawionych.